

Dette betyr den nye advokatloven for revisjonsbransjen

Advokater og revisorer jobber ofte tett sammen for å gi sine klienter i næringslivet best mulig bistand. Den nye advokatloven medfører noen endringer i hvordan dette kan organiseres. Loven opphever også advokatenes monopol på å yte rettsråd. Det er ikke bestemt når den nye advokatloven skal tre i kraft.

Cand.jur.
Espen Knudsen
Fagsjef rammebetingelser
i Revisorforeningen

Advokatmonopolet begrenses

Advokatenes enerett til å drive retts- hjelpsvirksomhet er i dag fastsatt i domstoloven § 218. Advokatmonopolet består av prosessmonopolet – enerett til å representere klienter i rettsaker, og rettsrådsmonopolet – enerett til å yte rettsråd til klienter, med enkelte unntak. Prosessmonopolet videreføres med ny advokatlov, men rettsrådsmonopolet oppheves. Det har vært noe usikkerhet om hvor grensene går for den rettshjelpen revisorer kan yte til sine klienter innenfor de gjeldende unntakene i domstoloven. Advokatloven vil fjerne denne usikkerheten.

I dag gjelder det et eget unntak fra advokatmonopolet om at revisorer kan bistå med utferdigelse av skattemeldinger, skatteklager og andre henvendelser til skattemyndighetene. Det er dessuten en generell adgang til å yte retts- hjelp uten advokatbevilling «i den utstrekning rettshjelpen er nødvendig for å yte god og fullstendig hjelp i annen virksomhet. Slik rettshjelp kan også ytes uten tilknytning til oppdrag innen hovedvirksomheten». Innenfor disse rammene har revisorer dermed lovlig kunnet yte skatterettslig og selskapsrettslig bistand, men det er ikke

alltid like lett å avgjøre hvor grensen går.

Selv om advokatloven opphever rettsrådsmonopolet til advokatene, må revisorene fortsatt begrense sin rettslige bistand til det de har tilstrekkelig god kompetanse på. Hvis klienten lider tap som følge av uforsvarlig rettslig bistand, typisk om skattemessige forhold, kan dette medføre erstatningsansvar for revisor. Det følger også krav om tilstrekkelig kompetanse av bestemmelsene i revisorloven om oppdragsansvarlig revisor (§ 9-3), kvalitetsstyring (§ 71) og god revisjonsskikk (§ 9-4 og § 910).

Advokatforetak innenfor revisjonsnettverkene

Revisorforeningen har tatt til orde for økt mulighet for eksterne investeringer i advokatvirksomhet, spesielt med tanke på at revisjonsselskaper bør kunne investere eierkapital i advokatforetak som inngår i revisjonsnettverket. Vi mener at dette kan bidra til teknologisk utvikling, innovasjon og et bedre tjenestetilbud fra advokatforetak, spesielt til klienter i næringslivet. Advokatloven viderefører imidlertid i hovedsak reglene i domstoloven for hvem som kan være eiere i advokatforetak. Bare personer som utøver en vesentlig del av sin yrkesaktivitet i et advokatforetak eller deres holdingsel-

skaper, kan være eiere i foretaket. Andre enn advokater vil fortsatt kunne ha eierandeler, men også disse må være aktive i advokatforetaket.

Den nye advokatloven åpner dermed ikke for at revisjonsselskaper kan investere eierkapital i advokatforetak som inngår i revisjonsnettverket. Dette er begrunnet med at advokatenes uavhengighet tilsier et eiermessig skille.

Advokater som utøver en vesentlig del av sin yrkesaktivitet i foretaket, skal ha flertall i styret i et advokatforetak, jf. advokatloven § 21 tredje ledd. Etter de gjeldende reglene i domstoloven, kan ingen eksterne være styremedlemmer. Etter den nye bestemmelsen i advokatloven, kan imidlertid ikke personer som er tilknyttet et annet advokatforetak, klienter og «andre personer som har en tilknytning, posisjon eller lignende som medfører at advokatforetaket ikke er uavhengig», være styremedlemmer. Dette er antakelig til hinder for at revisjonspartnere kan gå inn som styremedlem i et advokatforetak som inngår i revisjonsnettverket.

Det gjøres i utgangspunktet ingen endringer i hvordan advokatbistand til revisjonsklienter mv. må organiseres innenfor revisjonsnettverket. Advokatene må yte sin bistand fra advokatforetaket og ha en tilstrekkelig faglig uavhengig rolle på oppdragene. Det er

også nødvendig å avklare om advokatbistanden ytes til revisjonsklienten eller til revisjonsforetaket som en støttetjeneste. Se advokatloven §§ 19 og 20 om at advokatvirksomhet bare kan organiseres i advokatforetak, § 26 om at advokater skal være uavhengige og § 28 om at ingen kan instruere en oppdragsansvarlig advokat om den faglige utførelsen av arbeidet.

Adgangen for advokater til å være medarbeider eller partner i revisjonsforetak

Slik vi har forstått det, har revisjonsforetak i enkelte tilfeller knyttet til seg en advokat som partner. Advokaten har tatt rene advokatoppdrag gjennom eget foretak og bistått på andre oppdrag som partner i revisjonsforetaket. Det er tvilsomt om det vil være adgang til en slik organisering etter bestemmelsene i advokatloven §§ 19 og 20 om at advokatvirksomhet bare kan organiseres i advokatforetak. Advokatvirksomhet er definert ganske vidt i § 2 bokstav e som «rettslig bistand i og utenfor rettergang som en advokat yter til en klient og annen bistand fra en advokat som det er vanlig at advokater yter ...». For en advokat som på denne måten vil dele sin yrkesaktivitet mellom et revisjonsforetak og et advokatforetak, ligger det også en begrensning i § 21 om at bare personer som utøver en vesentlig del av sin yrkesaktivitet i et advokatforetak, kan være eiere i foretaket.

Advokatloven er etter min vurdering ikke til hinder for at advokater kan være ansatt som medarbeidere i et revisjonsforetak og bidra med rettslige vurderinger mv. internt på oppdragsteamene. Dette forutsetter at advokaten ikke opptre overfor klientene som selvstendig ansvarlig for rettslig eller annen tilknyttet bistand på revisjonsforetakets oppdrag. Dette er advokatvirksomhet, som advokaten i så fall må yte gjennom et advokatforetak som omtalt ovenfor.

Beskyttelse av klientinformasjon – taushetsplikt

Både advokater og revisorer er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Advokaters plikt til å bevare taushet om fortrolige opplysninger mottatt fra klienter, er betydelig strengere enn det som gjelder for revisorer. Advokater plikter å gi revisor de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre revisjonen, uten hinder av taushetsplikten. Revisor får da samme taushetsplikt som advokaten for de opplysningene som mottas.

Dette endres ikke med ny advokatlov, men den nye advokatloven innfører for første gang alminnelige bestemmelser om taushetsplikt for advokater, se advokatloven §§ 32 og 33. Til nå har advokatenes taushetsplikt vært regulert mer indirekte gjennom straffeloven § 211 om brudd på taushetsplikten for enkelte yrkesgrupper og bestemmelser om bevisforbud i straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5. Det er derfor verdt å minne om disse forsterkede kravene til revisors taushetsplikt i forbindelse med en ny advokatlov.

Revisorforeningen og Advokatforeningen ga i 2013 ut en felles uttalelse med nærmere informasjon om forholdet til advokaters taushetsplikt ved revisjon av advokater. Du finner uttalelsen i artikkelen «[Revisjon av advokater – forholdet til advokaters taushetsplikt](#)»¹ på www.revisorforeningen.no.

Regnskaps- og revisjonsplikten for advokater

Det legges ikke opp til noen omlegging av regnskaps- og revisjonsplikten for advokatforetak med den nye advokatloven. Loven selv gir overordnede regler om behandling av klientmidler, regnskapsplikt og revisjonsplikt i §§ 41 og 42. Nærmere regler skal fastsettes i en ny advokatforskrift, som ennå ikke har vært på høring.

Etter advokatloven § 42 gjelder regnskapsplikten og revisjonsplikten for advokatforetaket, enten det er et

enkeltpersonforetak eller et selskap. Hver enkelt advokat i advokatforetaket pålegges imidlertid et selvstendig ansvar for at disse pliktene overholdes. Den enkelte advokat er ansvarlig for behandlingen av klientmidler, men som i dag kan dette håndteres på foretaksnivå i advokatforetakene.

Status for den nye advokatloven

Advokatloven ble vedtatt i mai 2022. Lov 12. mai 2022 nr. 28 om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatloven) gir en mer helhetlig regulering enn i dag av advokaters virksomhet og av adgangen for andre enn advokater til å yte rettslig bistand. Loven skal tydeliggjøre hvilke krav som gjelder, og den er ment å imøtekomme den teknologiske utviklingen og betydningen dette har for markedet for juridiske tjenester. Advokatloven fastsetter rammene for advokatenes virksomhet. Nærmere reguleringer vil fastsettes i en ny advokatforskrift. Dette vil erstatte reglene om advokater og rettshjelpsaktivitet i domstolloven kapittel 11 og dagens advokatforskrift.

Ikrafttredelse av advokatloven skal fastsettes gjennom en egen ikrafttredelseslov. Før loven settes i kraft, skal det fastsettes en ny advokatforskrift som først må på egen høring. Da loven ble behandlet i Stortinget i april, sa justisminister Emilie Mehl (Sp) at det «gjensår en god del arbeid på en rekke forskjellige områder, før vi kommer tilbake med lov om ikrafttredelse».

¹ <https://revisorforeningen.no/fag/nyheter/revisjon-av-advokater---forholdet-til-advokaters-taushetsplikt/>